

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Yhteenveto

VN/13936/2025
SM020:00/2025

6.5.2026

Lausuntoyhteenveto; luonnos hallituksen esitykseksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Kirkkokatu 12
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 480 171
+358 295 480 171

Faksi
Fax
Fax

09 160 44635
+358 9 160 44635

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Sisällys

Lausuntoyhteenveto; luonnos hallituksen esitykseksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta	1
Lausuntopyyntö	3
Esityksen sisältö	3
Yhteenveto lausuntopalautteesta	4
Lausuntopalaute teemoittain.....	4
Passin ja henkilökortin voimassaoloajan pidentäminen	4
Passikuvaus: kaupparekisterivaatimus.....	5
Kansalaisvarmenne	5
Ulkomailla haettavat asiakirjat (12 kuukauden rajoitus).....	6
Alaikäisten asiakirjat	6
Voimaantuloaikataulu.....	6
Siirtymäsäännös ja hintaohjaus.....	6
Vanhojen asiakirjojen mitätöinti.....	6
Allekirjoitettu 2D-viivakoodi	6
Passilain ja henkilökorttilain yhdenmukaistaminen	7
Syntymäpaikka passissa.....	7
Taloudelliset vaikutukset.....	7
Yhdenvertaisuusvaikutukset ja henkilötietojen suoja.....	7
Muut huomiot.....	8

Lausuntopyyntö

Sisäministeriö pyysi lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta. Ehdotus valmisteltiin sisäministeriön 12.6.2025 asettamassa säädösvalmisteluhankkeessa (SM020:00/2025). Hankkeen tavoitteena on valmistella hallituksen esitys passilain ja muun lainsäädännön muuttamiseksi siten, että Suomen passin enimmäisvoimassaoloaika on 10 vuotta. Hankkeessa arvioidaan samalla henkilökortin enimmäisvoimassaoloajan muuttaminen 10 vuoteen ja tarvittaessa valmistellaan muutoksen mahdollistava hallituksen esitys henkilökorttilain ja muun lainsäädännön muuttamiseksi.

Ehdotus lähetettiin lausuntokierrokselle 22.12.2025. Lausuntokierros päättyi suomenkielisen esitysluonnoksen osalta 16.2.2026. Ruotsinkielisen esitysluonnoksen pääasiallisen sisällön ja lakiehdotusten osalta lausuntokierros alkoi 8.1.2026 ja päättyi 5.3.2026. Lausuntoaika molemmille kieliversioille oli kahdeksan viikkoa.

Lausuntopyyntö julkaistiin lausuntopalvelu.fi-sivustolla ja sisäministeriön hankesivulla ([SM020:00/2025](#)). Lausuntoja annettiin yhteensä 35 kappaletta, joista 15 lausuntopyynnön vastaanottajilta ja 20 muilta tahoilta.

Lausuntoja pyydettiin Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, Digi- ja väestötietovirastolta, Keskusrikospoliisilta, liikenne- ja viestintäministeriöltä, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomilta, Maahanmuuttovirastolta, oikeuskanslerinvirastolta, oikeusministeriöltä, Poliisihallitukselta, puolustusministeriöltä, Rajavartiolaitokselta, suojelupoliisilta, Suomen Ammattivalokuvaajat ry:ltä, Suomen Fotokaupan Liitto ry:ltä, tietosuojavaltuutetun toimistolta, Tullilta, ulkoministeriöltä, Ulkosuomalaisparlamentti/Suomi-Seura ry:ltä ja valtiovarainministeriöltä.

Lausuntopyynnön vastaanottajien lisäksi lausunnon antoivat Alofon Oy, E-P:n Kuvapalvelu Oy, Kuvamestarit, Seikku Consulting, Suomen matkailualan liitto ry (SMAL), Thales DIS Finland Oy, vanhussiasiavaltuutettu sekä 13 yksityishenkilöä.

Lausuntopyyntö ja ehdotus ovat saatavilla sisäministeriön hankesivuilta ([SM020:00/2025](#)). Lausunnoissa esitetyt huomiot on tiivistetty ja muokattu yhteenvedoa varten. Lausunnot kokonaisuudessaan ovat saatavilla julkisessa palvelussa hankesivulla lukuun ottamatta niiden yksityishenkilöiden lausuntoja, jotka eivät ole toivoneet lausuntonsa julkaisemista. Lausuntopalvelusta puuttuvat lausunnot ovat pyynnöstä saatavissa sisäministeriön kirjaamosta.

Esityksen sisältö

Lausuntokierroksella olleen esityksen keskeinen ehdotus oli pidentää täysi-ikäisille myönnettävän passin ja henkilökortin voimassaoloaika viidestä vuodesta kymmeneen vuoteen. Alaikäisille myönnettävien asiakirjojen voimassaoloaika säilyisi viidessä vuodessa. Ehdotuksella tavoitellaan muun muassa arjen helpotusta ja kustannussäästöjä kansalaisille, sillä heidän tarvitsisi uusia asiakirjansa harvemmin.

Kasvokuvaa koskevien säännösten uudistamisella pyritään parantamaan asiakirjojen kasvokuvan luotettavuutta. Ehdotuksen mukaan kasvokuvauksesta saisi vastata vain kaupparekisteriin merkitty valokuvausalan toimija. Lisäksi kuvan ottaneen kuvaajan tiedot merkittäisiin passirekisteriin ja henkilökorttirekisteriin.

Ulkomailla haettavaa passia tai henkilökorttia koskisi uusi rajoitus, jonka mukaan asiakirja myönnettäisiin enintään 12 kuukauden voimassaoloajalla, jos hakijalla on kotikunta Suomessa. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että ulkomailla tilapäisesti oleskeleva hakija velvoitettaisiin hakemaan asiakirja Suomesta.

Henkilökorttiin sisältyvän kansalaisvarmenteen voimassaoloa ehdotettiin rajoitettavaksi viiteen vuoteen turvallisuussyistä, vaikka itse henkilökortti olisi jatkossa voimassa kymmenen vuotta. Alaikäisen passiin lisättäisiin tieto huoltajista, ja asiakirjaan merkittäisiin jatkossa syntymäpaikka syntymäkotikunnan sijaan.

Yhteenvedo lausuntopalautteesta

Lausunnonantajien suhtautuminen esitykseen vaihteli merkittävästi. Voimassaoloajan pidentämistä kannattivat erityisesti ulkosuomalaisen etuja ajavat tahot ja osa viranomaisista, kun taas turvallisuusviranomaisten ja alan yrittäjien joukossa kriittisiä näkemyksiä esiintyi enemmän. Passikuvausta koskevat muutosehdotukset saivat laajaa vastustusta niin valokuvausalalta, elinkeinoelämältä kuin usealta viranomaistaholta. Keskeisimmät lausuntopalautteessa esille nousseet huolenaiheet koskivat asiakirjaturvallisuuden heikkenemistä, kaupparekisterivaatimuksen oikeudellista kestävyyttä ja suhteellisuutta, kansalaisvarmenteen voimassaoloajan epäloogisuutta sekä esityksen vaikutusten puutteellista arviointia.

Lausuntoja annettiin yhteensä 35 kappaletta. Esityksen pääehdotusta eli passin ja henkilökortin voimassaoloajan pidentämistä kymmeneen vuoteen kannatti tai piti lähtökohtaisesti kannatettavana noin puolet lausunnonantajista, mukaan lukien Rajavartiolaitos, Tulli, ulkoministeriö, vanhusasiavaltuutettu, Suomen matkailualan liitto ry, Suomi-Seura ry, Ahvenanmaan maakuntahallitus ja useat yksityishenkilöt. Pidentämistä vastustivat tai suhtautuivat siihen varauksellisesti Poliisihallitus ja Digi- ja väestötietovirasto turvallisuus- ja kustannusperustein sekä valokuvausalan toimijat liiketoimintavaikutusten vuoksi. Maahanmuuttovirastolla ja tietosuojavaltuutetun toimistolla ei ollut lausuttavaa. Kasvokuvausta koskeva kaupparekisterivaatimus sai laajaa kritiikkiä niin viranomaisilta, elinkeinoelämältä kuin yksityishenkilöiltäkin.

Lausuntopalaute teemoittain

Passin ja henkilökortin voimassaoloajan pidentäminen

Voimassaoloajan pidentämistä kymmeneen vuoteen pidettiin monissa lausunnoissa kannatettavana. Myönteisesti suhtautuivat erityisesti *Rajavartiolaitos*, *Tulli*, *ulkoministeriö*, *vanhusasiavaltuutettu*, *Suomen matkailualan liitto ry*, *Suomi-Seura ry* sekä useat yksityishenkilöt. *Ahvenanmaan maakuntahallitus* kannatti esitystä kokonaisuudessaan. *Tulli* piti ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina ja totesi niiden vastaavan yleistä eurooppalaista käytäntöä, jossa valtaosassa EU-maita täysi-ikäisille myönnettävät passit ja henkilökortit ovat voimassa kymmenen vuotta. *Rajavartiolaitos* kannatti esitettyjä lakimuutosehdotuksia ja oli osallistunut hankkeen valmisteluun pysyvänä asiantuntijana.

Selkeimmin voimassaoloajan pidentämistä vastustivat turvallisuudesta vastaavat viranomaiset. *Poliisihallitus* ei suosittelut pidempää voimassaoloaikaa ja arvioi sen heikentävän asiakirjaturvallisuutta usealla tavalla: passin turvatekijät vanhenevat, sirun tietoturva-arkkitehtuuri vanhentuu ja kasvokuvan biometrinen käytettävyys heikkenee ajassa. Poliisihallitus edellytti lisäksi, että pidempää voimassaoloaikaa ei oteta käyttöön ilman passin design-uudistusta, ja arvioi aikaisimmaksi mahdolliseksi voimaantulopäiväksi 1.1.2028.

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) ei pitänyt voimassaoloajan pidentämistä suositeltavana ennen kuin kvanttiturvallisia ratkaisuja on otettu käyttöön. DVV arvioi, että siirtymäkauden jälkeen passin uusimisiin piteneminen vähentää kansalaisvarmenteen toimitusmääriä ja laskee varmenneinfrastruktuurin tuloja arviolta 5,5 miljoonaa euroa vuodessa.

Thales DIS Finland Oy totesi, että voimassaoloajan pidentäminen on teknisesti mahdollista, mutta edellyttää passin design-uudistusta, johon tulee varata 15–18 kuukautta. Lisäksi yhtiö korosti, että kvanttiriski on varauduttava jo nyt.

Keskusrikospoliisi totesi, että esitysluonnoksessa on olennaisilta osin tunnistettu asiakirjaturvallisuuden liittyvät keskeiset vaikutukset, mutta katsoi esityksestä puuttuvan tilannekuvan siitä, miten matkustusasiakirjoja käytetään rikollisessa toiminnassa. Keskusrikospoliisin mukaan asiakirjojen väärinkäyttö on maailmanlaajuisesta rikollisesta toiminnasta, jonka taustalla on usein järjestäytyneet rikollisuus. Matkustusasiakirjojen väärinkäyttö liittyy Keskusrikospoliisin antaman tilannekuvan mukaan muun muassa laittoman maahantulon järjestämiseen, ihmiskauppaan ja tosiasiallisen henkilöllisyyden peittämiseen osana muuta rikollista toimintaa.

Valokuvausalaa edustavat tahot – *Suomen Ammattivalokuvaajat ry*, *Suomen Fotokaupan Liitto ry*, *E-P:n Kuvapalvelu Oy* ja *Kuvamestarit* – vastustivat voimassaoloajan pidentämistä. Ne arvioivat,

että pidempi uusimisväli puolittaisi kuvauspalveluiden kysynnän ja ajaisi suuren osan alan yrityksistä lopettamaan toimintansa.

Passikuvaus: kaupparekisterivaatimus

Passikuvaukseen liittyvät muutosehdotukset herättivät laajasti kritiikkiä. Ehdotus, jonka mukaan passikuvauksen saisi suorittaa vain kaupparekisteriin merkitty valokuvausalan toimija, sai vastustusta niin valokuvaajilta, elinkeinoelämältä kuin usealta viranomaiseltakin.

Poliisihallitus katsoi, ettei kaupparekisterivaatimus ratkaise passikuvauksen keskeisiä turvallisuusongelmia, kuten morffausriskiä. Poliisihallitus esitti kuvauksen siirtämistä viranomaisen tehtäväksi ja arvioi tästä aiheutuvan noin 1–2 miljoonan euron vuotuiset kustannukset sekä noin 750 000 euron kertaluonteiset kulut.

Oikeuskanslerinvirasto piti sääntelyä epäselvänä erityisesti sen suhteen, miten passinkuvaajan luotettavuus tarkistetaan, millaisia oikeussuojakeinoja kuluttajalle kuuluu ja millä perusteella passi voidaan evätä puutteellisen kuvan takia.

Tulli arvioi vaikutusarvioinnin puutteelliseksi. Se katsoi, ettei kaupparekisterivaatimuksella saavuteta suhteessa sellaista turvallisuushyötyä, joka oikeuttaisi elinkeinovapauden rajoittamisen, ja piti rajoitusta kilpailuneutraliteetin kannalta ongelmallisena.

Alofon Oy ja *Seikku Consulting* vastustivat kaupparekisterivaatimusta. *Seikku Consulting* arvioi ehdotuksen olevan myös hallitusohjelman tavoitteiden vastainen.

Useat yksityishenkilöt katsoivat, että kaupparekisterivaatimus nostaa kuvauspalveluiden hintaa, heikentää saavutettavuutta erityisesti haja-asutusalueilla ja kieltää kohtuuttomasti itseotettujen kuvien käytön.

Muutama lausunnonantaja kannatti tätä tiukempaa ratkaisua. *Suojelupoliisi* piti lausunnossaan kasvokuvan ottamisen rajoittamista kannatettavana asiakirjaturvallisuuden ja kansallisen turvallisuuden näkökulmasta. *Thales DIS Finland Oy* puolestaan kannatti passikuvauksen siirtämistä kokonaan viranomaisen tehtäväksi.

Lausunnoissa nostettiin esiin myös kaupparekisterivaatimuksen suhde EU-oikeuteen. Kaupparekisterivaatimusta pidettiin Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 56 artiklaan perustuvan palvelujen vapaan liikkuvuuden kannalta ongelmallisena, koska se olisi käytännössä estänyt toisiin jäsenvaltioihin sijoittuneita toimijoita tarjoamasta kasvokuvauspalveluja Suomessa. Lausunnoissa viitattiin muun muassa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jonka mukaan jäsenvaltio ei saa asettaa palveluntarjoajalle sellaista vaatimusta, joka tosiasiallisesti suosii kyseiseen jäsenvaltioon sijoittautuneita toimijoita ilman hyväksyttävää oikeuttamisperustetta.

Kansalaisvarmenne

Useissa lausunnoissa pidettiin ongelmallisena, että kansalaisvarmenteen voimassaoloaika ehdotetaan rajoitettavaksi viiteen vuoteen, vaikka henkilökortti itsessään olisi voimassa kymmenen vuotta. Tämä koettiin epäloogiseksi ja käytännössä hankalaksi erityisesti sähköisessä asiointissa.

Poliisihallitus piti mallia epäloogisena ja esitti kolme vaihtoehtoista ratkaisua: henkilökortin voimassaoloaika voitaisiin lyhentää viiteen vuoteen, kansalaisvarmenteesta voitaisiin luopua kokonaan, tai sille voitaisiin antaa erillinen kortti. *Poliisihallitus* ehdotti myös, että kansalaisvarmenteen voimassaoloaika muotoiltaisiin laissa muotoon "enintään hakijan henkilökortin voimassaoloajaksi".

Liikenne- ja viestintäministeriö korosti tarvetta selvittää, mitä pidemmän henkilökortin ja lyhyemmän kansalaisvarmenteen yhdistelmä käytännössä tarkoittaa kortin haltijalle. Erityisesti ministeriö esitti selvitettäväksi, voisiko kansalaisvarmenteen uusia kortin ollessa vielä voimassa.

Yksityishenkilö toi esille, että kansalaisvarmenteen ja asiakirjan voimassaoloajat tulisi yhdenmukaistaa, koska erillinen järjestelmä aiheuttaa sekaannusta ja on erityisen hankala ulkosuomalaisille.

Ulkomailla haettavat asiakirjat (12 kuukauden rajoitus)

Ehdotus rajoittaa ulkomailla haettavan passin ja henkilökortin voimassaoloaika enintään 12 kuukauden jakoi lausunnonantajien mielipiteitä.

Ulkoministeriö kannatti rajoitusta, mutta esitti poikkeusten laajentamista ministeriön virkahenkilöiden perheenjäseniin. Ulkoministeriö esitti lisäksi diplomaatti- ja virkapassin enimmäisvoimassaoloajan pidentämistä kymmeneen vuoteen. Ulkoministeriön mukaan ulkomaankomennukset eivät ole merkittynä diplomaattipassiin tai virkapassiin eivätkä asiakirjat ole asemapaikkasidonnaisia, minkä vuoksi pidempi voimassaoloaika olisi tarkoituksenmukainen.

Useat yksityishenkilöt pitivät 12 kuukauden rajoitusta kohtuuttomana erityisesti ulkomailla opiskelevien tai pidempiaikaisesti työskentelevien kannalta. He ehdottivat sähköisen asioinnin laajentamista ulkomaille sekä kohtuullisemman voimassaoloajan myöntämistä myös edustuston kautta haetuille asiakirjoille.

Suomi-Seura ry kiinnitti huomiota ulkomailla asuvien suomalaisten kasvaviin kustannuksiin ja puutteelliseen tiedottamiseen muutoksesta. Se korosti tarvetta tarjota sähköinen asiointimahdollisuus myös ulkomailta.

Alaikäisten asiakirjat

Poliisihallitus esitti alaikäisten voimassaoloaikojen porrastamista: alle 5-vuotiaille enintään 3 vuotta ja 5–17-vuotiaille 5 vuotta. Perusteena esitettiin lapsikaappausriski, sillä pitempi voimassaoloaika ja vanhentuneet passikuvat voivat helpottaa lapsikaappausta. Huoltajatietojen lisääminen passiin sai *Poliisihallitukselta* ja *Suomi-Seura ry:ltä* tukea.

Yksityishenkilö piti huoltajatietojen merkitsemistä epäselvänä ja katsoi, ettei esitys riittävästi arvioi turvallisuusriskejä perheissä, joissa on poliittisen vainon uhreja. Lisäksi lausunnonantaja huomautti, että alaikäisiltä kerätään suhteessa enemmän biometrisiä tietoja lyhyemmän voimassaoloajan takia.

Voimaantuloaikataulu

Poliisihallitus katsoi, ettei 1.1.2027 ole toteutettavissa oleva voimaantulopäivä. Tietojärjestelmämuutokset, sopimusneuvottelut passin toimittajan kanssa ja mahdollinen kilpailutus vaatisivat aikaa niin, että aikaisin realistinen voimaantulopäivä on 1.1.2028 – tai 1.1.2029, jos asiakirjan toimittajasopimus kilpailutetaan uudelleen.

Thales DIS Finland Oy korosti, että passin design-uudistukselle on varattava 15–18 kuukauden siirtymäaika.

Siirtymäsäännös ja hintaohjaus

Poliisihallitus piti siirtymäsäännöstä tarpeellisena. Se esitti, että 10 vuoden passin hinnan tulisi olla selkeästi alle kaksinkertainen 5 vuoden passiin verrattuna, jotta kansalaisille ei synny pakkoa ottaa pidempi voimassaoloaika. Lisäksi se ehdotti täsmennettyjä sanamuotoja siirtymäsäännökseen ja korosti, ettei voimassaoloajan pidentäminen automaattisesti poista lyhyemmän asiakirjan kysyntää.

Vanhojen asiakirjojen mitätöinti

Poliisihallitus esitti, että vanha asiakirja tulisi palauttaa tai mitätöidä uuden hakemisen yhteydessä, kuten on käytäntönä muissa Pohjoismaissa. Tällä estettäisiin se, ettei samalla henkilöllä voisi olla samanaikaisesti voimassa useita passiasiakirjoja.

Allekirjoitettu 2D-viivakoodi

Poliisihallitus esitti ICAO-standardin mukaisen allekirjoitetun 2D-viivakoodin lisäämistä kaikkiin passeihin ja henkilökortteihin, myös siruttomiin asiakirjoihin kuten väliaikaisiin passeihin ja henkilökortteihin. *Poliisihallituksen* mukaan viivakoodi sisältäisi asiakirjan keskeisimmät tiedot ja niiden

digitaalisen allekirjoituksen, minkä avulla asiakirjan tietojen aitous ja muuttumattomuus voitaisiin varmistaa ilman sirunlukumahdollisuutta. Allekirjoitettu viivakoodi estäisi tehokkaasti yksilöityjen asiakirjojen tietojen muuttamiseen perustuvat väärennökset, jotka ovat *Poliisihallituksen* mukaan yleinen väärennöstapa. Erityisen merkittävä turvallisuutta lisäävä vaikutus viivakoodilla olisi siruttomiin ja hajautetusti yksilöitäviin asiakirjoihin, joiden turvatekijät ovat lähtökohtaisesti vaatimattomammat kuin keskitetysti yksilöitävissä asiakirjoissa.

Poliisihallitus totesi, että *Digi- ja väestötietovirastolla* on jo valmiina viivakoodien allekirjoittamiseen tarvittava varmenneinfrastruktuuri, laitteistot ja osaaminen. *Poliisihallitus* on lisäksi yhdessä *Maahanmuuttoviraston* kanssa kehittämässä EU-rahoitteisessa hankkeessa yleistä ICAO-standardien mukaisten viivakoodien luku- ja tarkastusohjelmaa, joka siirtyy valmistuttuaan *Frontexin* ylläpitoon ja tarjotaan kaikille EU-maille vapaaseen käyttöön. *Poliisihallitus* katsoi, että allekirjoitetun viivakoodin käyttöönotto olisi ajallisesti tarkoituksenmukaista toteuttaa osana voimassaoloajan pidentämiseen liittyvää lainsäädäntöuudistusta.

Passilain ja henkilökorttilain yhdenmukaistaminen

Poliisihallitus esitti, että useita passilakiin lisättäviä säännöksiä tulisi lisätä vastaavasti myös henkilökorttilakiin. Mainittuja säännöksiä olivat passilain 15 §:n 2 momentti, 20 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 momentin kohdat 7–8 sekä 24 §:n 4 momentti.

Syntymäpaikka passissa

DVV esitti, että laissa oleva ilmaisu "syntymäpaikka" tulisi korvata täsmällisemmällä muotoilulla "syntymäkotikunta tai muu syntymäpaikka", koska väestötietojärjestelmässä tallennetaan eri tieto kuin mitä esitys edellyttää. DVV toimitti ehdotuksen täsmällisestä sanamuodosta passilain 5 §:ään.

Valtiovarainministeriö huomautti, että väestötietojärjestelmän ja passirekisterin tietosisältöjen erot tulee huomioida, ja vaati säännöskohtaisten perustelujen täsmentämistä.

Taloudelliset vaikutukset

Valtiovarainministeriö katsoi, että esityksestä puuttuvat euromääräiset arviot useista taloudellisista vaikutuksista ja kehotti arvioimaan DVV:n varmennetuotannon vaikutuksia sekä toteamaan esityksen suhteen talousarvioesitykseen.

DVV arvioi varmenneinfrastruktuurin tulojen laskevan noin 5,5 miljoonaa euroa vuodessa siirtymäkauden jälkeen. *Poliisihallitus* puolestaan arvioi, että suoritemaksut nousevat pitkällä aikavälillä vähintään 50 prosenttia. Kvanttiriski voi aiheuttaa jopa 150–200 miljoonan euron uusimiskustannukset, jos koko käytössä oleva asiakirjakanta olisi uusittava ennen aikaisesti. DVV viittasi lausunnossaan Euroopan komission suositukseen (A coordinated Implementation Roadmap for the Transition to Post-Quantum Cryptography), jossa ohjeistetaan siirtymään kvanttiturvallisiin algoritmeihin korkean riskin käyttötapauksissa vuoteen 2030 mennessä. DVV korosti, että nykyiset matkustusasiakirjoja koskevat standardit eivät vielä sisällä kvanttiturvallisia algoritmeja, mutta uhka voi realisoitua kymmenen vuoden aikajaksolla, mikä pahimmillaan johtaisi tarpeeseen uusia suuria määriä matkustusasiakirjoja kesken niiden voimassaolokauden.

Yhdenvertaisuusvaikutukset ja henkilötietojen suoja

Oikeusministeriö katsoi, että esityksessä on merkittäviä puutteita yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnissa. Erityisesti ei ollut arvioitu vaikutuksia vammaisiin, ikääntyneisiin, pienituloisiin ja kielellisiin vähemmistöihin. Myös henkilötietojen suojaa koskeva arviointi puuttui kokonaan. Lisäksi oikeusministeriö havaitsi virheellisiä säädösviittauksia.

Yksityishenkilö kiinnitti huomiota siihen, että ehdotettu muutos kasvattaa biometrinen tietojen säilytysaika 25 vuodesta 30 vuoteen. Lisäksi lausunnonantaja viittasi rinnakkaiseen hallituksen esitykseen HE 121/2025 vp, jolla mahdollistettaisiin biometrinen tietojen käyttö rikostutkinnassa, ja katsoi, että passilakiuudistuksen kytkennät tähän esitykseen tulee saattaa perustuslakivaliokunnan arvioitavaksi.

Tietosuojavaltuutetun toimistolla ei ollut lausuttavaa esitysluonnoksesta.

Muut huomiot

Vanhusasiavaltuutettu kannatti voimassaoloajan pidentämistä ja ehdotti selvitettäväksi, olisiko 70 tai 75 vuoden iän täyttäneille perusteltua myöntää asiakirja pidemmällä, mahdollisesti rajoittamattomalla voimassaoloajalla.

Puolustusministeriö ei esittänyt merkittäviä muutoksia, mutta piti tärkeänä, että voimaantuloaikataulu on realistinen ja että turvallisuusnäkökulmat on huomioitu riittävästi.

Ahvenanmaan maakuntahallitus kiinnitti huomiota siihen, että kaupparekisterivaatimus koskee kaupparekisterin sijaan Ahvenanmaalla sovellettavaa elinkeinolain rekisteriä. Se edellytti, että Ahvenanmaan erityisasema huomioidaan lainsäädännössä.

Yksityishenkilö huomautti, että lausuntopyynnössä oleva lakiluonnos sisälsi ainoastaan perusteluosion suomeksi ja totesi näin pyynnön rajoittavan ruotsinkielisen väestönosan mahdollisuutta ottaa kantaa lakiluonnokseen. Lausunnonantaja katsoi, että lausuntopyyntö tulisi esittää uudelleen siten että sen asiakirjat ovat kokonaisuudessaan saatavilla molemmilla kansalliskielillä.

Maahanmuuttovirastolla ei ollut lausuttavaa esitysluonnoksesta. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ei antanut lausuntoa.